

Ett initiativ att utveckla goda år i Sverige: Frekvensord: Påstående handlingsfrihet Version B

SND-ID: 2021-39-2. **Version:** 2. **DOI:** <https://doi.org/10.5878/dp5t-rp64>

Avpublicerad

Den här versionen är avpublicerad och data är inte längre tillgängliga via SND:s forskningsdatakatalog. Observera att det kan finnas en senare version för datasetet tillgängligt. Avpublicerad med anledning av uppdatering av SND:s metadataprofil. Datasetet ingår nu i <https://doi.org/10.5878/vq4v-dy73>.

Citering

Meili, K., Månsdotter, A., & Lindholm, L. (2022) Ett initiativ att utveckla goda år i Sverige: Frekvensord: Påstående handlingsfrihet Version B (Version 2) [Dataset]. Umeå universitet. Tillgänglig via: <https://doi.org/10.5878/dp5t-rp64>

Skapare/primärforskare

[Kaspar Meili](#) - Umeå universitet, Institutionen för epidemiologi och global hälsa

[Anna Månsdotter](#) - Umeå universitet, Institutionen för epidemiologi och global hälsa

[Lars Lindholm](#) - Umeå universitet, Institutionen för epidemiologi och global hälsa

Forskningshuvudman

[Umeå universitet](#) - Institutionen för epidemiologi och global hälsa

Beskrivning

Dessa data är en del av ett projekt som utvecklar måttet "Goda År" för förhållanden som återspeglar den svenska kontexten. Måttet baserar på sex frågor som mäter livskvalitet i termer av handlingsfrihet, och kommer främst att användas vid en ekonomisk analys av folkhälso- och välfärdsinsatser.

Den vanligaste metoden i svenska kommuner för att analysera folkhälso- och välfärdsinsatser är att mäta kostnader och eventuella minskande kostnader ("besparingar"), vilket medför en risk att interventioner som kortsiktigt ger mätbara besparingar prioriteras framför sådana som på lång sikt ökar välfärden. "Goda År" ger en möjlighet att systematiskt mäta förändringar i välfärd till följd av interventioner, och till exempel jämföra värdet av förbättrade skolor med värdet av rehabilitering av missbrukare.

Att mäta livskvalitet i form av handlingsfriheter, eller kapabilitet, föreslogs av Amartya Sen. Den undersöker vad individer kan göra eller vara istället för att mäta livskvalitet i termer av välstånd eller lycka. Amartya Sen belönades för sin forskning 1998 med Sveriges Riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne.

För att välja ut handlingsfriheter genomförde vi en Delfiprocess med deltagare från framför allt ideella organisationer. Utgångspunkten var de tio handlingsfriheter som en svensk offentlig utredning 2015 föreslog (SOU 2015:56). Genom Delfiprocessen blev sex av de tio handlingsfriheterna utvalda:

ekonomi och bostad, nära relationer, hälsa, sysselsättning, säkerhet, samt medborgerliga och politiska rättigheter.

Med det här datasetet undersökte vi hur olika formuleringar av handlingsfriheter påverkade svarsmönstret. Vi prövade hur tre olika formuleringar av var och en av de sex handlingsfriheterna påverkade svarsfördelningen. Skillnaden mellan de tre versionerna var hur omfattande de sex handlingsfriheterna beskrevs och varje version besvarades av ett oberoende befolkningsstickprov. Till exempel fanns det de tre följande alternativen för att besvara kvalitén av hälsan:

-A: "Jag har ett bra allmänt hälsotillstånd (psykiskt och fysiskt) som alltid tillåter mig att arbeta eller ägna mig åt det jag vill."

-B: "Jag har ett bra allmänt hälsotillstånd (psykiskt och fysiskt) som nästan alltid (säg minst 95% av alla dagar) tillåter mig att arbeta eller ägna mig åt det jag vill."

-C: "Jag har ett bra allmänt hälsotillstånd (psykiskt och fysiskt) som för det mesta tillåter (säg minst 90% av alla dagar) mig att arbeta eller ägna mig åt det jag vill."

Enkäten innehöll också frågor om "ojämlighetsaversion" för hälsa, lön och utbildning.

Den slutliga formuleringen av en handlingsfrihet gjordes mot bakgrunden av svarsmönstret i enkäten, men det beaktades också normativa överväganden som till exempel kommer till uttryck i lagar eller policys. Om det var obetydliga skillnader i svarsmönster mellan de tre alternativen valde vi alternativ A.

Studien genomfördes i juni 2020 genom en webbaserad enkät som distribuerades till ett urval av 500 individer i Sverige från en kommersiell webbpanel (Cint), efter kvot-stratifiering utifrån befolkningens ålder, region, utbildning och kön.

Enkäten inleddes med en fråga om informerat samtycke, följt av frågor om respondenternas nuvarande situation utifrån de tio handlingsfriheterna (låg, medium, och hög). Därefter följde frågor om upplevda förändringar i handlingsfriheterna under 2020 (dvs. den största delen av perioden med covid-19-pandemin), på en Likert skala med fem svarsalternativ (mycket mindre, mindre, oförändrat, mer, mycket mer). Enkäten avslutades med ett antal bakgrundsfrågor om socioekonomiska och demografiska förhållanden.

Att ta stora stickprov från kommersiella webbpaneler är administrativt sett enklare och snabbare än andra metoder som till exempel att direkt ta ett allmänt befolkningsstickprov. Även svarsfrekvensen kan vara högre och datahanteringen enklare. Å andra sidan är det mindre transparent hur studierekryteringen gick till och gruppen av webbpaneldeltagarna kanske inte är representativ för befolkningen. Dessa begränsningar borde behållas i minnet när man ska analysera dessa data och tyda våra resultat.

Dokumentet data_frequency_B.csv innehåller data om självrapporterade bakgrundsvariabler, ojämlikhetsaversion och handlingsfrihetsnivåer för version B av undersökningen.

Vi använde tre olika versioner av enkäten för att undersöka hur olika formuleringar av handlingsfriheter påverkade svarsfördelningen i den svenska befolkningen. Skillnaden mellan de tre versionerna var hur omfattande de sex handlingsfriheterna beskrevs.

Version A innehåller påståendet att handlingsfriheterna är beskrivna att vara fullständiga. Version B innehåller påståendet att handlingsfriheterna är inte lika omfattande.

Version C innehåller påstående var handlingsfriheterna är även mindre omfattande.

Till exempel för hälsa:

-A: "Jag har ett bra allmänt hälsotillstånd (psykiskt och fysiskt) som alltid tillåter mig att arbeta eller ägna mig åt det jag vill."

-B: "Jag har ett bra allmänt hälsotillstånd (psykiskt och fysiskt) som nästan alltid (säg minst 95% av alla dagar) tillåter mig att arbeta eller ägna mig åt det jag vill."

-C: "Jag har ett bra allmänt hälsotillstånd (psykiskt och fysiskt) som för det mesta tillåter (säg minst 90% av alla dagar) mig att arbeta eller ägna mig åt det jag vill."

Varje handlingsfrihetspåstående hade tre svarsalternativ (Instämmer helt, Instämmer delvis, Instämmer inte alls)

Uppgifterna samlades in anonymt med en PHP-baserad webapplikation för enkäter (limesurvey version 4.2.2, <https://www.limesurvey.org>) som drivs från en server vid Umeå universitet.

Data innefattar personuppgifter

Nej

Språk

[Engelska](#)

Analysenhet

[Individ](#)

Population

Svensk kvota-stratifierad webbpanelurval tillhåndhallat av Cint. Cint sammanfattar olika webbpaneler. Ålder 18-99 år, bosatt i Sverige.

Tidsdimension

[Tvärsnitt](#)

Urvalsmetod

[Sannolikhetsurval: stratifierat: proportionerligt urval](#)

Webbpanel urval från Cint. Kvot-stratifierad efter kön, utbildning, region och ålder med syfte att representera den svenska befolkningen.

Tidsperiod(er) som undersökts

2020-01-01 – 2020-07-06

Variabler

26

Antal individer/objekt

503

Svarsfrekvens/deltagarfrekvens

34.16%

Enligt panelföretaget. Motsvarar 630 registrerade svar. Denna dataset motsvarar 503 svar med valid ålder och samtycke att delta.

Dataformat / datastruktur

[Numeriska](#)

[Text](#)

Datainsamling 1

- Insamlingsmetod: Självadministrerat frågeformulär: webbaserat
- Tidsperiod(er) för datainsamling: 2020-06 – 2020-07-06
- Datakälla: Befolkningsgrupp

Geografisk utbredning

Geografisk plats: [Sverige](#)

Geografisk beskrivning: Lägsta enhet är riksområden enligt NUTS-2.

Lägsta geografiska enhet

Riksområde

Högsta geografiska enhet

Land

Ansvarig institution/enhet

Institutionen för epidemiologi och global hälsa

Medverkande

Jan Hjelte - Umeå universitet, Socialt arbete

Linda Richter Sundberg - Umeå University, Epidemiologi och global hälsa

Etikprövning

Etikprövningsmyndigheten - dnr 2019-02848

Forskningsområde

[Hälsa- och sjukvårdsorganisation, hälsopolitik och hälsoekonomi](#) (Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2011)

[Folkhälsovetenskap, global hälsa, socialmedicin och epidemiologi](#) (Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2011)

[Nationalekonomi](#) (Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2011)

[Tvärvetenskapliga studier inom samhällsvetenskap](#) (Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2011)

[Filosofi](#) (Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2011)

[Allmän hälsa och välbefinnande](#) (CESSDA Topic Classification)

[Sociala förhållanden och indikatorer](#) (CESSDA Topic Classification)

Nyckelord

[Ekonomi](#), [Hälsa](#), [Välfärdsekonomi](#), [Folkhälsa](#), [Social välfärdsfilosofi](#), [Capability approach](#), [Extra-welfarism](#), [Hälsoekonomi](#)

Publikationer

An Initiative to Develop Capability-Adjusted Life Years in Sweden (CALY-SWE): Selecting Capabilities with a Delphi Panel and Developing the Questionnaire

DOI: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0263231>

Om du publicerat något baserat på det här datamaterialet, [meddela gärna SND](#) en referens till din(a) publikation(er). Är du ansvarig för katalogposten kan du själv uppdatera metadata/databeskrivningen via DORIS.

Användning av data

[Att tänka på vid användning av data som delas via SND](#)

Licens

[CC BY 4.0](#)

Versioner

Version 2. 2022-01-29

[Version 1.](#) 2022-01-25

Kontakt för frågor om data

Kaspar Meili

kaspar.meili@umu.se

Denna resurs har följande relationer

Ersätts av [Ett initiativ att utveckla goda år i Sverige: Frekvensord - Påstående handlingsfrihet versioner A, B, C](#)

Relaterade forskningsdata i SND:s katalog

[Capability ranking among health care related researchers and students at 5 Swedish universities](#)

[Ett initiativ att utveckla goda år i Sverige: Frekvensord: Påstående handlingsfrihet Version A](#)

[Ett initiativ att utveckla goda år i Sverige: Frekvensord: Påstående handlingsfrihet Version C](#)

Ladda ner metadata

[DataCite](#)

[DDI 2.5](#)

[DDI 3.3](#)

[DCAT-AP-SE 2.0](#)

[JSON-LD](#)

[PDF](#)

[Citering \(CLS\)](#)

Publicerad: 2022-01-29

Senast uppdaterad: 2024-01-23